

Tineke Schokker

*“De Waddeneilanden
zijn in 2020
zelfvoorzienend”*

Het Waddenfonds is gedecentraliseerd; het is nu aan de provincies Groningen, Friesland en Noord-Holland om gelden toe te kennen aan projecten die de natuur- en landschapswaarden van het waddengebied moeten versterken. Voorzitter van het dagelijks bestuur van het fonds, Tineke Schokker, tevens gedeputeerde van Fryslân, ziet voornamelijk voordelen in de overdracht van de regie van het Rijk naar de provincies. “Wij staan dicht bij de mensen en het gebied, en voelen daardoor beter aan voor welke plannen draagvlak is.”

— Wim van Wijk (journalist)

> IN 2004 BRACHT de commissie-Meijer het rapport Ruimte voor de Wadden uit. Als centrale regel voor het Waddenbeleid raadde de commissie de regering aan om voorrang te geven aan de natuur, en verder in beperkte mate menselijk medegebruik toe te staan, maar dan wel weer onder de voorwaarde dat het totaal aan activiteiten binnen de ecologische randvoorwaarden blijft. Ter versterking van de natuur zouden volgens de commissie grote investeringen in ‘het vergroten en versterken van de Waddenzee’ en ‘natuurontwikkeling’ moeten worden gedaan. Dit advies leidde twee jaar later tot de instelling van het Waddenfonds, waarin 500 miljoen werd gestort, een bedrag dat later nog werd aangevuld met 300 miljoen euro extra. Uitgesmeerd over een periode van 20 jaar moet dit geld, dat deels uit aardgasbaten bestaat, worden uitgegeven. “Inmiddels is daar weer 75 miljoen van afgehaald”, zegt Tineke Schokker. “Dat heeft het vorige kabinet bij zijn aantreden besloten, tegelijk met het voornemen om het Waddenfonds

te decentraliseren en aan de Waddenprovincies over te dragen.”

Die zogenoemde efficiencykorting betreft zij uiteraard. “Maar daar staat tegenover dat wij als provincies nu de regie hebben en dat is een goede zaak. Want in plaats van dat we moeten afwachten welke projecten via een tendersysteem van het Rijk ingediend worden, hebben wij daar nu zelf de hand in. En dat initiatief nemen we ook. We hebben bijvoorbeeld al mensen en partijen bij elkaar gebracht die straks met een integraal plan komen waarvoor draagvlak is. Bovendien kunnen wij beoordelen of een project vlot uitgevoerd kan worden. Zo niet, bijvoorbeeld omdat er eerst nog een lang vergunningentrajec afgelegd moet worden, dan komt zo’n project nog even niet in aanmerking voor een bijdrage uit het fonds. Want we willen na alle vertragingen nu snel resultaat kunnen laten zien.”

Natuur versterken

Sinds 1 oktober kan iedereen aanvragen indie-

nen, maar zelfs vlak voor die datum – toen dit interview plaatsvond – wilde zij niets zeggen over wat zij verwacht aan aanvragen of zelfs maar de aard ervan. “Dat zou verstorend kunnen werken op aanvragen die nog in de maak zijn.”

In algemene termen moeten de aanvragen de natuur versterken, of bijdragen aan ‘het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee’. Zo luiden de voorwaarden van het fonds. Ook projecten die ‘een duurzame economische ontwikkeling in het waddengebied mogelijk maken, dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het waddengebied en de direct aangrenzende gebieden’ komen in aanmerking. Schokker: “Het liefst hebben we grote integrale projecten die aan zoveel mogelijk doelen van het Waddenfonds voldoen, en wel zodanig dat een 50/50-verdeling wordt bereikt tussen ecologie en economie.”

foto Provincie Fryslân

Zelfvoorzienend

Energieprojecten zou ze ook verwelkomen. “Die verwacht ik ook, gezien de ambitie van de gezamenlijke Waddeneilanden om zelfvoorzienend te zijn in 2020. Volgens mij gaat het ook lukken, als ik eens naga wat er op dat terrein al is uitgedacht. Het ene eiland heeft vergevorderde plannen om met behulp van zonnecollectoren op daken alle energie die nodig is, te kunnen opwekken; een ander eiland denkt aan een zonneakker die je vol zet met collectoren; een derde denkt aan biovergisting. Wat ik van dat laatste idee heb begrepen, is dat het dan ook nog de bedoeling is om daarvoor materiaal te gebruiken dat van het eiland zelf afkomstig is, zoals snoeihout. In ieder geval geen stro, wat op het Deense eiland Samsø als basis wordt gebruikt, want stro zou bij onze Waddeneilanden van het vasteland moeten worden aangevoerd. Dat zou dan weer strijdig zijn met het uitgangspunt dat je zelfvoorzienend wilt zijn.” Een bijzonder alternatief zou kunnen zijn dat de eilanders overschakelen op een decentraal

inzamelingsstelsel voor het ‘zwarte rioolwater’. Schokker: “Daarbij verdwijnt de vaste stof niet in het riool, maar wordt deze met behulp van vacuümtechnologie ingezameld en vergist. In Sneek zijn daar al proeven mee gedaan door onder andere Wageningen Universiteit, Stowa en Landustrie, een bedrijf dat is gespecialiseerd in afvalwatertechnologie.”

Kwelders

Tot de externe bedreigingen van de Wadden hoort natuurlijk de zeespiegelstijging. “Building with nature zie ik daar als een mogelijke oplossing voor. In het geval van de Wadden zou die methode kunnen bestaan uit het vergroten van het oppervlak kwelders. Naar ik me heb laten vertellen kun je het kwelderareaal laten groeien door op de juiste plaatsen zand te storten. De stroming neemt dat zand dan mee en zet dat tegen de kwelders af. Die kunnen zich dan geleidelijk uitbreiden, waardoor je twee vliegen in één klap slaat. Je krijgt zo meer kwelders – dus meer natuur – die ook nog eens helpen de

golven te breken die op de dijken aanrollen. Dit vergroot de veiligheid weer. Er lopen al proefprojecten en afhankelijk van de resultaten zou daar wel eens een groot vervolgproject uit kunnen rollen.” Voor alle zekerheid voegt ze eraan toe dat het vanzelfsprekend niet de bedoeling is om het wad in te polderen. Het stijgen van het peil van de zee, in combinatie met bodemdaling, zal op termijn ongetwijfeld een keer tot versterking van de dijken leiden. “Maar daarbij moeten we natuurlijk niet per definitie terugvallen op de beproefde methode. Er moet ook ruimte zijn voor innovatie. En ik vertel geen nieuws dat er op dat terrein veel gaande is. Het zou goed kunnen dat een van die technieken langs de Waddenzee wordt uitprobeerd. Met een bijdrage van het Waddenfonds.”<